

УКРАЇНСЬКИЙ
ВІСНИК
MUSEUM-ARCHIV

Ціна 50 пг.

„The Word“ - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 17 березня 1946 Ч. 11. (18)

Америка жадає виведення советських військ з Персії

Вашінгтон. Американський представник у Москві передав советському урядові ноту американського уряду в перській справі. В ноті говориться, що США не погоджуються з рішенням Советського Союзу затримати свої війська в Персії. Нота підкреслює, що советські дії є запереченням заяви трьох великих держав, виданої 1943 р. в Тегерані. Уряд США поважно висловлює надію на негайне виведення советських військ з Ірану. Евакуація Ірану сприятиме посиленню міжнародного довіря, потрібного для мирного співжиття народів. Далі уряд США зобов'язує Советський Союз інформувати про свої кроки щодо Ірану. Крім того, ще раз пригадує нота про британсько-советсько-іранський договір з 29 січня 1942, на підставі якого Вел. Британія і Сов. Союз зобов'язалися найшвидше за шість місяців після закінчення війни з Японією, отже 2 березня 1946 р., вивести свої війська з Ірану.

Тегеран. Іранський прем'єр Квасан Султанег повернувся з Москви до Тегерану. По його переговори з советським урядом не дали ніяких наслідків. Перед своїм від'їздом з Москви Султанег від імені перського уряду склав у Москві протест проти відволікання евакуації північної Персії советськими військами. Перський протест повинен після складання заяви Англії, яка домагалася висянення становища в північній Персії та вяснення причин продовження советської окупації. Згодом перський військовий міністер заявив, що не вважаючи на советські заперечення вивести свої війська з частини північної Персії, ще цього не виконали. Коли перські частини хотіли ввійти до кількох міст, їх туди не впустили советські частини.

АМЕРИКАНСЬКІ НОТИ В СПРАВІ МАНДЖУРІЇ

Вашінгтон. Уряд США вислав дві ноты: одну — Китаєві, а другу — ССРС в справі Маньчжурії. Ця нота вимагає від них обидвох держав дати вяснення про ситуацію в

МОРСЬКІ МАНЕВРИ БІЛЯ ГІБРАЛЬТАРУ

Лондон. Лондонське адміралтейство повідомило, що незабаром відбудуться великі маневри британської флоти біля еспанських берегів та Гібральтару. Одночасно підкреслено, що ці маневри не мають ніякого політичного значення та що вони є відновленням маневрів, які відбувалися перед війною цього весни.

АНГЛІЯ АСИГНУЄ ВЕЛИКІ СУМИ ДЛЯ ДОСЛІДУ НАД АТОМАМИ

Лондон. Британський прем'єр Етлі заявив у палаті громад, що англійський уряд планує осигнувати в бюджетовому 1946-47 році суму 2.800.000 фунтів стерлінгів на досліди в ділянці атомової енергії та буде забезпечувати можливою підтримкою усі експерименти в цій ділянці.

ЕТЛІ ПЕРЕДБАЧАЄ ЗМЕНШЕННЯ АРМІЇ

Лондон. Прем'єр Етлі заявив у нижній палаті, що британський уряд передбачає до кінця цього року зменшити британські військові сили, включаючи також жіночу допоміжну службу, з теперішнього стану — 4 мільйонів — до 1,1 мільйона осіб.

ДИМІСІЯ МАННЕРГАЙМА

Гельсінкі. Президент Фінляндії, фельдмаршал Густав Маннергайм, подався до димісії. На позачайному засіданні фінського кабінету міністрів обрано його наступником прем'єра Юго Паасіківі, який є прихильником трітніх зв'язків Фінляндії з Советським Союзом.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ПОІДЕ ДО РОСІЇ

Нью-Йорк. З однієї з заяв пані Елеонори Рузвелт виходить, що вона має намір у кінці літа цього року поїхати до Росії як журналістка.

Маньчжурії. Китайський уряд у відповідь на американську ноту повідомив, що советський уряд розглядає усі японські підприємства в північному Китаї як воєнні здобич. Китайський уряд відхилив советську дефініцію воєнної здобичі, після того як советський уряд запропонував: 1) передати частину воєнної здобичі Китаю, 2) промислові підприємства (копальні, електростанції, фабрики сталі й хемічних виробів) перебрати під спільну контролю. Китайський уряд вважає, що другий пункт советської пропозиції є суперечний з китайсько-советським договором з 9 серпня 1945 р., а тому Китай не може його прийняти.

Тому що советський уряд зволікає з відповістю на американську ноту в справі Маньчжурії, уряд США вислав до ССРС другу ноту в цій справі.

ТРУМЕН ВИСЛОВЛЮЄ ДОВІР'Я ДО ООН

Вашінгтон. Президент Трумен на одній з пресових конференцій заявив, що не планується нової зустрічі «Великої Трійки». На запитання одного з представників преси, що станеться з ООН, якщо Росія відмовиться вивести свої війська з Персії, президент відповів, що він твердо вірить, що ООН перемаже всі труднощі. Зрештою він не вірить, щоб Росія мала намір піти своїм окремим шляхом.

Черчіль знову жадає тісного англо-американського союзу

Нью-Йорк. Кол. прем'єр Великої Британії Черчіль в місті Річмонді в Штаті Вірджинія вголосив перед місцевим парламентом другу промову в США, в якій знову виступив з закликом до тісного британсько-американського союзу. Він розпочав свою промову словами: «Ми повинні стояти разом, не на шкоду іншим, але для оборони наших ідеалів, не тільки для нашої власної користі, але передусім для майбутніх поколінь...» «Миру не можна втримати без чеснот, які також підчас війни привели до перемоги...» — заявив Черчіль «Миру не можна однак забезпечити побожними почуттями, приязнями мінами та дипломатичною коректністю. Роки спокою є для того, щоб усунути війни. Ми мусямо знайти засоби і шляхи, щоб співпрацювати не тільки підчас війни, але також і в часи миру».

матичною коректністю. Роки спокою є для того, щоб усунути війни. Ми мусямо знайти засоби і шляхи, щоб співпрацювати не тільки підчас війни, але також і в часи миру».

ПРОМОВА ЧЕРЧІЛЯ ДО ШЕФА ШТАБУ США

Вашінгтон. У Вашингтоні британський експрем'єр Черчіль промовляв до шефа американських збройних сил, з яким він співпрацював підчас війни. Черчіль сказав, що астигна співпраця британського і американського генеральних штабів мусять завжди і скрізь підтримувати спільну справу обох країн.

Звернення Трумена до християнських церков США

Вашінгтон. Президент Трумен звернувся з відозвою до ради християнських церков США, закликаючи всіх американців одажувати харчові продукти, щоб мільйони людей в Європі, Азії й Африці рятувати перед голодовою смертю. Трумен у своїй заяві порушує також питання нового морального виховання людей та закликає перемогти егоїзм та негодерантність. «Відкриття атомової енергії, пише він, — «поставило людство перед вибором: іти шляхом знищення або вступити до

нового великого періоду історії». Лише з високою моральністю духом можна розв'язати питання нової сили та зробити її корисною для загального добра».

ГУВЕР ПРИБУДЕ ДО ЄВРОПИ

Вашінгтон. Колишній американський президент Герберт Гувер прибуде з дорученням президента Трумена до Європи, щоб устійити, куди для забезпечення перед голодом мають бути вислані харчові продукти.

Еспанське питання

Париж. Французький уряд звернувся з нотом до США, Вел. Британії та Сов. Союзу з пропозицією поставити проблему Еспанії Франка на розв'язання перед Радою Безпеки Об'єднаних Народів. Советський Союз підтримав французьку пропозицію. США не погодилися однак з цією пропозицією тому, що еспанський уряд не загрожує світовому миру. Також британський уряд не вважає за потрібне розглядати еспанське питання на Світовій Раді Безпеки.

БІЛА КНИГА ПРО ФРАНКА

Вашінгтон. США видали білу книгу про Франка, в якій опубліковано знайдені у Німеччині документи, що стверджують тісну співпрацю підчас війни Франка з Гітлером і Муссоліні.

Гість з Нового Світу

8 березня ц. р. завітав до Регенсбургу о. Др. Василь Кушнір, голова Українського Канадського Допомогового Фонду.

Це перший дияч-українець, який уперше за 10 місяців по скінченню війни приїхав до Європи і подав нам звістку про життя й працю заокеанських українців. Др. В. Кушнір прибув сюди як делегат українців Канади, США, Бразилії й Аргентини, щоб встановити з українською еміграцією в Європі безпосередній зв'язок, ознайомитись з її всебічними потребами та натхнути її вірою у наше краще майбутнє. Він поінформував нас про одностігну волю української еміграції в Америці поєднати зусилля й матеріальні засоби українців світу в одностайний моноліт для збереження наших культурних і політичних надбань в добу, коли основи сучасного світу тріщать.

В кількох своїх промовах наш гість висловив свій подив про мінь духу та всебічного поступу європейських українців, який стався за 12 років його відсутності в Європі. Не зруйнували їх ані воєнні лихоліття, ані тортури божевільних диктатур. Він також застерігав нас перед впливами еміграційних хвороб. Американські земляки довгі роки вели завзяту релігійну боротьбу, яка нікому не приносила ніякої користі. Лише в 1938-39 рр. вони, стягнувши до глибок моральних скарбів народу, звикли до внутрішні суперечки і створили єдиний провідний осередок. Вони з жалем переконалися у тому, що праця майже цілого покоління була марно страчена.

Наша американська еміграція почуває себе відповідальною за долю українців в Європі і прагне до найтіснішої співпраці з ними. Метою подорожі гостя було також перестерігти нову еміграцію перед слабкістю одиниць, які не орієнтуються, хитаються і вносять тим розклад в її ряди.

«Стійте сильні, багаторі і вірте, що справедливість є», — кликав о. Др. Кушнір. «Динаміка нашого народу вказує на те, що, не вважаючи на велике нещастя, яке ударило по нас так дошкульно і боляче, ми будемо жити. Наш досвід з обох світових воєн показує, що Україна домагається

свого права на самостійне життя у добах, коли світ ламається, тріщить, гратить свої моральні основи. Саме тоді наш нарід виступає на кіп історії і висуває свої високі моральні ідеали. Свідомість того, що ми стоїмо перед виконанням надзвичайної місії, дає нам в нашій серцях віру в непереможну силу та живучість нашого народу. Для того еміграція мусять бути суцільною, одним монолітом, діамантом. Ворог тоді сам заламається і впаде переможений».

Для європейської еміграції має бути потіхою, що заокеанські українці не поминули найменшої нагоди і використали всі можливі засоби і засоби, щоб цю еміграцію боронити політично і морально. Наприклад, канадський Комітет разом з єпископами В. Ладікою і Н. Саварином багато разів звертався безпосередньо до прем'єра Макензі Кінга або через українських послів складав численні інтерпелляції та петиції в справі заборони примусової репатріації. Так само в США, як подає «Свобода» за 9. П. 46, під впливом української організованої думки, член палати репрезентантів Клерк Бун Лус і сенатор Артур Вандерберг рідше виступили за резолюцією проти примусової видачі втікачів Советам та за видачу новим емігрантам пенсіонерських папиртів.

О. Др. Кушнір зазначив, що за спостереженнями американців українці Канади й США вирізняються тим, що вони є тим кращими патріотами своїх держав, чим більше є свідомі національно. Цей факт має заперуку тому, що й нова еміграція, коли збереже свої моральні якости, забезпечить собі добру славу чужинців.

Відвідини українського післанця з Америки підносять наш дух і налії. Ми радіємо з того, що єдині наша міцніє, що соборність в серцях здобуває перше місце.

Не сміємо тим, однак, упійнитись, задоволюватись на тому, що американські брати за нас все зроблять, принесуть нам допомогу матеріально і виборять нам на політичному полі українську державу.

Нашим обов'язком є послухати добрих звісток, але самим виконувати свою щезну буденну працю. Не суцільна голівка сама і не папки слова одиниць дивають гори, але спільне зусилля громади. Не політична гризня за дрібні речі чи спекуляція безвідповідальних одиниць нам потрібна. Нашу суцільну машину треба вести так, щоб до неї були включені всі верстви, всі стани і професії. Зайву хвалькуватість та подражнені амбіції молодяка треба полишити на боці, а відповідальним провідникам треба подумати про те, щоб в творчий процес національної праці були включені всі сили — молоді й старі, «східні» і «західні», католики й православні, учені й прості. Не старайтесь відійхати назад туди, що добре працюють. Не бійтеся зроблених помилок. Треба думати, що лише одна група має правду, а всі інші помиляються. Треба шанувати свої авторитети громадські, наукові й політичні, а тоді й чужинці нас будуть шанувати.

Не вільно незрими умом братись без належного проводу старших за те, чого вони не розуміють. Треба брати приклади з Англії. Лише цим способом досягнемо справжньої сили і станемо монолітом, до якого кличуть і брати з Америки.

Чи поїдемо ми за океан? Ніхто того не знає. А може провідники готувати для нас зовсім інший шлях? І це може статись.

Тому культурні та політичні плани треба будувати з урахуванням усіх можливостей. Нам треба тим часом використовувати місцеві умови для внутрішнього удосконалення, треба пильно здобувати певні ремісничі фахи, які придадуться всім, треба учитись і політично на громадському полі, бо це є основа всякого організованого життя.

З нагоди відвідин так рідкого гостя буде до речі звернути увагу наших таборових та суцільних упорядчків на те, щоб вони доцільно уряджували зустрічі й наради з такими особами. Уважаємо за хибу показувати дрібні, буденні речі, як дитячі вирази, аматорські вистави, хори, творити штучні маніфестації. Через це часто на важливі речі бракує часу і їх не можна належно обміркувати чи висвітлити. У нас, напр., через концерт, без якого можна було б обійтись, гість, за браком часу, не міг оглянути ні одної з наших установ: ні єдиної нашої високої школи на еміграції — УТН, ні гімназії, ні народних шкіл, ба навіть помешкань, у яких ми живемо.

Треба показувати гостям найважливіші й найтипівші справи, які мають принципове значення для цілої еміграції, якости сталі, характеристичні для нашого народу.

Лише тоді відвідини задовольнять гостя і нас всіх та принесуть найкращі наслідки для загалу.

Др. Яків Зозуля.

ІТАЛІЙСЬКІ ВОЄННІ ВТРАТИ

Рим. Італія мала підчас цієї війни такі втрати: 297.000 вбитими, півтора мільйона полонених, 1200 мільярдів лір воєнних шкод; 2,5 мільйона італійців втратили в наслідок війни свої життя.

АНДРІЙ ВЛАСОВ БУДЕ ЗАСУДЖЕНИЙ

Під таким заголовком часопис «Ді Нойе Цайтунг» подає таку вістку: «Великий генерал-лейтенант червоної армії Андрій Власов, який в 1942 р. попав до німецького полону і в Німеччині працював на службі протиросійської пропаганди та разом з 400.000 російських воїнів в останні місяці війни боровся проти альянтів, — попав до полону в Чехословаччині, де останнім часом перебувала його армія. Судова справа проти нього передбачається в пізнішому часі. Тих, що належали до його армії та попали до російського полону, вже засуджено як зрадників.

ЗА РОЗВ'ЯЗАННЯ ІНДІЙСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ

Лондон. Один з членів парламентарної делегації, яка недавно вернулася з Індії, заявив, що англійський робітничий уряд повинен забезпечити Індії «негайну свободу без ніяких обмежень», щоб Індія могла сама розв'язати свою справу.

АРТИЛЕРІЙСЬКИЙ ДВОБІЙ У ГАЙПОНГУ

Гайпонтг. Підчас спроби висадити 20.000 французьких військ в індокитайському порті Гайпонтг відбувся артилерійський двобій між китайською береговою артилерією і французькими кораблями. В Парижі оголошено, що воногні відкинула китайська берегова артилерія. Китайська пресова агенція заперечила це, обвинувативши французів, що вони хотіли зробити висадку з допомогою бомбардування. На підставі договору між Китаєм і Францією, з Індокитаю, а разом і з міста Гайпонтг, мади вийти китайські війська, а на-їх місце прийти французькі частини.

АРЕШТОВАНО АНГЛІЙСЬКОГО ДОСЛІДНИКА АТОМІВ

Лондон. У зв'язку з шпигунською аферою в Канаді, арештовано англійського вченого др. Мен, доцента фізики королівської колегії в Лондоні та відомого фахівця з ділянки атомів. Як повідомляє «Юнайтед Прес», уже доведена його співучасть у цій афері.

ФРАНЦІЯ ДАЛІ НАПОЛЯГАЄ НА ЗМІНУ ЗАХІДНІХ КОРДОНІВ НІМЕЧЧИНИ

Париж. Французький міністер закордонних справ Бідо в ноті до уряду США запропонував скликати конференцію міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, щоб розглянути французький проект про відокремлення від Німеччини області Рур, Надрайні і області Саару.

НІМЕЦЬКІ СОЦІАЛІСТИ ПРОТИ З'ЄДНАННЯ З КОМУНІСТАМИ

Берлін. На одних зборах 1.500 службовців соціал-демократичної партії Німеччини в Берліні виступили проти об'єднання цієї партії з комуністами. За об'єднання висловився присутній на зборах голова центральної управи соц.-демокр. партії в советській зоні Отто Гротеволь.

В американському секторі Берліну американська військова влада арештувала 12 німецьких комуністичних провідників, яких обвинувачується в тероризуванні німецьких урядовців, які були проти з'єднання двох партій.

ЗАКОН ПРО ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД НАЦІОНАЛ-СОЦІАЛІЗМУ І МІЛІТАРИЗМУ

Мюнхен. Прем'єри Баварії, Вюртемберга-Вадену й Великої Гессену підписали під час урочистого акту «Закон про звільнення від націонал-соціалізму та мілітаризму». На підставі цього закону націонал-соціалістів і мілітаристів поділено на п'ять груп: 1) головні обвинувачені, 2) обтяжені (активісти, мілітаристи і використовувачі), 3) середньо обтяжені, 4) так зв. попутчики та 5) звільнені від обтяжень. До групи активістів належать також особи, що своєю діяльністю після 8 травня 1945 р. загрожували спокоєві в Німеччині та в світі. Для головних обвинувачених і обтяжених передбачається кара примусових робіт у таборах праці до 10 років.

СПІР ЗА ТРИЕСТ

Трієст. Комісія чотирьох великодержав прийшла до Трієсту, щоб на місці дослідити проблему італійсько-югославського кордону в провінції Венеція Джулія. Комісія вивчає етнографічні, господарчі і географічні відносини в цій провінції.

Італійський прем'єр Гаспарі заявив на пресовій конференції, що Італія не піднесе мирової умови, якщо б район Трієсту був призначений Югославії. В цьому районі мешкає 279.000 італійців та 65.000 словенців.

**Перша зустріч
О. др. Кушнір в Регенсбурзі**

В гімнастичній залі гарно прибрано великими килимами і увічнаним ялинками трикубом. Порядок і шпалір тримають пластуни. На естраду виходить мішаний хор під управою проф. М. Іваненка.

В 1/2 год. до залі входять очікувані гості. «Августин Волошин!», чути тихі завваги. Справді, головний гість о. Др. Василь Кушнір, нагадує своїм зовнішнім виглядом президента Карпатської України о. А. Волошина з молодших літ.

В супроводі американського гостя є голова ЦПУВ пос. Василь Мудрий та інші визначні гості.

Посадник інж. Артемович разом з паненою Шевчуковою зустрічають гостей хлібом-сіллю і коротким словом.

Потім промовляв о. Богдан Ганушевський за Область, проф. М. Іваненко за Оселю, за пластунів кошовий інж. Приймак і о. дєкан Гайдукевич за греко-кат. парафію. На сцені перемінно з промовцями співав мішаний хор Оселі та хор «Сурма» з Ноймаркту.

По концерті відповів на вітання о. Др. Кушнір. Про головні думки його промови згадуємо на іншому місці.

Гість перебуває в дорозі уже 2 місяці, а від нас виїхав у напрямі Бельгії, потім заїде до Швейцарії, Італії і через Лондон повернеться до Канади.

Після закінчення промов гості перейшли до гарно оздобленої кімнати, де для них і запрошених представників громадських організацій був улаштований спільний обід. Тут же промовляла ректор УТТІ проф. В. Доманіцький та ряд інших осіб. По обіді наш гість був запрошений до Директора УНРРА Лявд-стріта, з яким сердечно розмовляв про свої враження з подорожі. Директор УНРРА між іншим зазначив, що з українців він є цілком вдоволений, вони найкраще вміють поладжувати свої побутові потреби.

Підчас обіду присутні обмінялись з гостем думками на теми, які хвилюють цілу нашу еміграцію. На всі запити о. Др. Василь Кушнір давав широкі виснаєння.

«З Вашої промови випливало, що наші земляки в Америці журяться долею української еміграції в Європі. Чи дозволите запитати, пане президенте, які конкретні наміри мали заокеанські українці, посилаючи Вас до Європи?»

«До нас надходили жахливі чутки про скрутне матеріальне і моральне становище цієї еміграції. Не могли ми — однак звідти докладно оцінити розміри і характер потрібної допомогової акції. Щоб мати про це докладну

узву, вирішили намі центральні організації в Канаді, США, Бразилії й Аргентині вислати мене сюди для безпосереднього ознайомлення з умовами вашого перебування на теренах Німеччини та з конкретними потребами еміграції.

«Харитативну службу виконує тут зовсім добре УНРРА та військово. Але правне становище є зовсім невизначне.

Чи наші земляки в Америці вживали конкретних заходів, щоб нам було надане право азилу або громадянство союзних націй?»

«При всяких нагодах ми доводимо нашим урядовим і політичним чинникам, що відмова повороту на батьківщину нашої еміграції ґрунтується на причинах чисто політичних або релігійних, що наша еміграція радо повернеться, коли там зміниться теперішній політичний режим на демократичний. Наші послі до парламенту в Канаді подали пропозицію, щоб влада Макензі Бінга домагалась на міжнародному форумі визнати наших втікачів в Європі за політичних емігрантів. Так само у США прихильні нам делегати до Палати репрезентантів і Сенату внесли резолюцію про надання вам права азилу та видачу напєнівських паспортів. Загалом наше становище виглядає симпатію. Але до конкретних рішень пошю, з мотивів міжнародного характеру, не дійшло.

«Про демократичне наставлення Америки ми чули, як з проголошень пані Рузвельт, так і з американської преси. Для нас, однак, є незрозумілою поведінка деяких окупаційних органів американської зони, котрі, всупереч за садам демократії, примусово передали советським зв'язковим старшинам уже значну кількість утікачів різних національностей.

«Чи відомі вам випадки вивозу, напр., з Кемптену, Дахау, а найновіше, кілька днів тому, з нашої області — з Плятлінгу, де на 1800 вивезених було до 400 українців?»

«Так, ми про деякі випадки одержали зацікавлені відомості. Про інші подібні випадки я почув лише в дорозі. Ми однак не перестаємо доводити демократіям Союзних Націй на невідповідність таких дій. Думаю, що примусової репатріації не буде. Лише деякі особи будуть перевірвані відносно їх політичної діяльності підчас війни.

«На щастя, у нас не було Квіслінгів, Лявалів тощо. Ми всі жили у великому концентраційному таборі, яким була гітлерівська Німеччина. Сотки тисяч наших братів були замордовані без суду в таборах, тюрмах і просто на вулицях гестапо. В цьому певлі жаху й безжельвіа кожний змушений був рятувати себе і народ перед повним знищенням. Кількакратно пересуєннню воюючих армій через нашу землю стричинило немірнові великі жертви. Коло 12 млі. втратила Україна, відлашши

Відгомін промови Черчіля

Промова Черчіля на університеті у Фульто-ні (США), де він одержав почесний докторат та при цій нагоді вилосив промову як приватна особа, викликала широкий відгомін. Частина членів американського сенату цілковито її схвалила, в той час як друга частина, погоджуючись в основному на англійсько-американ. співпрацю, є проти творення бльоків. Голова сенатської комісії для зовнішніх справ, член демократичної партії, привітав промову Черчіля словами: «Це була велика промова великої людини. Світ добре зробив би, коли б звернув увагу на слова Черчіля про шлях до світового миру». «Нью-Йорк Таймс» заявив: «Промова Черчіля була подією історичного значення». Голова британської партії праці Герольд Ляскі, реагуючи на промову Черчіля, сказав: «Ми бажаємо англо-американ. співпраці, але не виключаємо такої співпраці з іншими державами». «Дейлі Геральд», орган партії праці, пише: «Він промовляв як приватна особа та підкреслив цілі британської закордонної

політики, повторюючи важливіші висловки з промови Етлі на пленумі Орг. Об'єднаних Народів: «Об'єднані Народи мусять бути вирішальним фактором закордонної політики усіх країн». — Лондонський «Таймс» пише: «Одна частина промови Черчіля була менш палювю, бо він вилосивв припущення, що між західною демократією і комунізмом існують суперечності, які неможливо усунути. Вислід суперечництва між демократією і комунізмом залежатиме від того, чи зможуть народи успішно розв'язати свої соціальні ліслявоєнні проблеми». Часопис закінчує свої зауваження словами: «Ніяке розв'язання питання не буде тривким, якщо воно не базуватиметься на засадах обоюдної безпеки та на дотриманні взятих на себе зобов'язань». Комуністичний «Дейлі Уоркер», єдиний часопис, що виступає взагалі проти промови Черчіля, написав: «Вчорашня промова Черчіля закликає англо-американські держави до створення нового антикомінтернівського пакту».

3 нюрнберзького процесу

Нюрнберг. На нюрнберзькому процесі виступає тепер оборона. Першим виступив адвокат др. Отто Штамер в обороні Герінга.

Штамер запропонував переслухати майора Бюкса, який мав скласти зізнання в справі німецького лічунвання альянтських летунів. Далі він запропонував, щоб переслухати осіб, що належали до піонерського батальйону 537, якому советська прокуратура закинула замордування польських офіцерів у Катині. Штамер подав прозивання осіб, що можуть свідчити про те, що мордування в Катині відбулися ще в 1940 р. Далі Штамер подав трибуналові листа професора жеєньєвського університету Навіля, спеціаліста судової медицини. В цьому листі проф. Навіль стверджує, що при екегуманії

трунів встановлено, що вівєства жертв у Катині відбулися в 1940 році.

Першими свідками зі сторони Герінга виступали кол. генерал-летуєства Карл Боденштатт та кол. генерал-фельдмаршал Елгард Мілх. Іхні зізнання, якими воли хотіли частково виблїтати Герінга, в наслідок поставлення запитань від головного прокурора Роберта Джекєсама стали обвинувальним матеріалом.

ПРОЦЕС ПРОТИ МАВТГАВЗЕНСЬКИХ ЗЛОЧИНЦІВ

Дахау. 29 березня почнеться в Дахау процес проти 60 членів управи концентраційного табору в Мавтгавзен.

на досягнення перемоги Об'єднаних Націй над Німеччиною. Ми тому маємо право стояти в рядах переможців, без уваги на те, що з політичних причин не признаємо тоталітарного більшевизького режиму на Україні. Те саме сталося з частиною поляків і югослав'ян. Політичної перевірки наша еміграція боїться не муєсть.

Ще одне питання, пане президенте. Сажіть нам, чи може наша європейська еміграція сподіватись масового переїзду за океан? Чи робиться щось для цього і як скоро це може статися?»

«Сподіватись переїзду може відносно невелика частина еміграції. Окладна процедура в'їзду, господарські повенні трудної, брах тонажу і багато інших перешкод унеможливають скорий переїзд. До США можуть подістатись лише ті, яких включають у визначені континґенти. До інших американських країн можна сподіватись більшого припливу. Але все це залежить від часу і політичної ситуації.

«Нас цікавить, самозрозуміло, переїзд в першу чергу до Канади й США. Скажіть, що певна кількість українців дістане афідавіти і буде включена в континґенти. Які суспільні групи могли б розраховувати на поміч заокеанських українців, щоб могли переїхати в першу чергу?»

«Так. Серед наших громадських кіл повально обмірковується проєкт заснування Інституту української культури, що заступив би нашу Академію Наук та високі школи і об'єднав найбільш заслужених діячів та учених. Цей Інститут має зацікавуватись принаймні частинною наших учених, мистців, літераторів тощо, перевізши їх до Нового Світу і тут поставити їх в умови дальшої творчої праці.

Щодо інших суспільних груп, то найкращим виглядом мають безсумніснн священники, на яких відчувається поважний брак в Канаді. Вони можуть розраховувати на скорий переїзд і там не будуть марнуватись.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Бритійський король надав фельдмаршалові серу Герольдові Александрові титул графа за воєнні заслуги.

* Французький протекторат Аннам у північній частині Індокитаю одержав статут домінії.

* Шведський кабінет міністрів прийняв пропозицію про вступ Швеції до Організації Об'єднаних Народів.

* Будинок Франкліна Рузвельта в Гайле Парку 12 квітня (перші роковини смерті президента) буде проголошено національною пам'яткою.

* Бритійська партія праці переслала ляст до соц.-демокр. партії Німеччини, в якому висловлює своє вдоволення з дотеперішньої діяльності цієї партії.

* В США проголосило страйк 250.000 робітників телефону і телеграфу.

* Аргентинський президент Перон виступив з гострим протестом проти ген. Франка за те, що той покарав на смерть єспанських республіканців.

* В Австрії американська влада дотепер заарештувала 10.881 особу за приналежність до нацистських або мілітаристичних формаций, воєнних злочинців та запідозрених у замірах відродити нацизм і фашизм в Австрії.

* Останнім часом занотовано землетруси в Баку над Каспійським морем та в Швейцарії.

* Американська влада арештувала 33 німецьких банкових директорів як воєнних злочинців.

* Підчас президентських виборів в Аргентині найбільше голосів одержав полк. Перон.

* Советські військові частини зайняли в російському секторі Берліну німецькі великі банки.

* В Римі та провінції відбулися демонстрації безробітних, підчас яких були поранені декілька безробітних та поліцаїв.

* В Англії в місті Болтоні підчас футбольних змагань завалилася трибуна з глядачями. При цьому згинуло 38 осіб.

* Підчас виборів до міської ради в Лондоні на 124 місця здобула 90 місць партія праці, 30 — консерватисти, ліберали і комуністи — по 2.

* Місячний приділ хліба в американській зоні від 87 періоду буде зменшений до 9.600 грамів, у французькій зоні — 7.500 грамів.

* Головна квартира 3 американської армії на початку квітня переноситься з Вад Тельду до Гайлєберґу.

* Між середньою Волгою і Уралом відкрито дуже багаті нафтові поля.

* В Індії знову занотовано випадки нових зударів населення з поліцією.

* Постійне представництво міністрів закордонних справ у Лондоні розглядає советський домагаєння відшкодувань від Італії в сумі 300 мільйонів доларів, з яких Росія для себе вимагає третину, а решту для малих держав.

Мистецьке слово США

Література США відносно молода: Про властиву творчість, про «красне письменство» в Америці можна говорити приблизно з кінця 18-го ст. Щоправда, спроби письменницької діяльності маємо вже в 17 сторіччі. В Лондоні 1634 з'являється перша книжка американського автора, кол. військовика Джона Сміса п. з. «Загальна історія Вірджинії». А за нею пішли й інші. Історичні нариси, описи подорожей, описи частин Америки тощо — ось головні твори першого, колонізаційного періоду історії амер. літератури. Ідейно перебуває вона під впливом пуританства. Подія визвольної війни 1776 р. викликає вже жвавіший літературний рух і то в різних галузях його: поезії, драми, публіцистичні есеї, як напр. В. Франкліна, видатного півн.-американського політичного діяча й ученого «Альманах бідного Річарда» з 1782-89 рр., йогож «Автобіографія», що в них Франклін популяризує свої погляди на життя й громадські взаємини. Перевага раціоналістично-пуританської філософії, що була така питомена попереднього періоду, уступає тепер місце національно патріотичному почуттю, гостро актуальним гаслам.

І не диво: всі письменники й публіцисти, діють або безпосередньо на тлі заграв битв під Саванна й Саратогу, або небагато років пізніше. Це С. і Дж. Едме, Дж. Омї, П. Генрі й найвизначніший з них, цікавий своєю авантюристичною біографією, одна із найкращіших постатей тодішньої Америки й Європи **Томас Пейн**, автор найпопулярнішої в свій час в США книги «Бриза». До гурту цих політичних письменників залічують і Георга Вашингтона (книга «Процвіла промова» з р. 1796) і Т. Джефферсона, автора «Декларації про незалежність» США.

Прочітає й поезія, але провід ведуть у ній поети-пропагандисти і памфлетисти, як, напр., Дж. Трамбл, що висміє поразку т. зв. «Лоялістів», прихильників статусу кво з-перед 1776 р. у поемі «М.Фінгал».

Дж. Барлоу намагається створити національний американський епос, пишучи свою «Коломбіаду» (1787 р.). Повстають патріотичні пісні, що стають гімнами США, як напр. відома пісня «Янки дудль» (1775). Але першим поважним ліриком Північної Америки стає сучасник нашого І. Ботларевського **Філіп Френс**. Цікаво, що драматургія того часу нотує живі й оригінальні появи. Ось, напр., Т. Годфрей з Філадельфії пише орієнтально-героїчну драму з античних часів «Принц Парції», інші автори пишуть індійські трагедії на зразок Расіна й Шекспіра та тенденційні політичні п'єси на злобу дня. Комедія Р. Тайлера «Контраст» з р. 1787 й досі не сходить зі сцени амер. театру.

Третій період датується роками 1815 до 1865, й розвивається, ясна річ, під впливом всезагального європейського, зокрема англійського романтизму. Маємо тут оборонців пуританської етики, містиків, ідеалістів, групи, що стояли під впливом філософа Емерсона (Група

«Конкорд») і інш. Найдовершенішим майстром тієї доби, творцем із яким, життєрадісним пантеїстичним світосприйманням, і найбільш щирим, найбільш народним був поет **Генрі Лонгфелло**, автор, відомий і у нас з перекладу О. Олеса індійської героїчної епопеї «Пісня про Гаавату». Гуманіст Дж. Віттер протестував проти ганебної торгівлі неграми, як і загально відома **Генрієтта Бічер-Стов** з її незабутньою «Хатою дядька Тома» (1851-52). Роки перед і після 1850 р. в американській літературі дуже плодотві. Хто з нас не знає морських, ловецьких та історичних романів, ще нині читаного, прозорого й захоплюючого **Фенімора Купера**, цього «американського Вальтера Скотта»? Або **Едгара Аллана По**, що довів американський романтизм до вершин і дав певувати своєю оригінальністю новелі з криміналістично-примарним підґрунтям та поряд із тим зловісні, вишукані поезії? В цей же час діють: поет В. К. Брайнт, співець природи і людей, повістярі Г. Мельвіль і Мобі Дік, яких надіяє море і природа. Поетом переломового значіння, звістувомою нової Америки, тієї, що йшла від романтизму пралісів, індійської героїки і колонізаторів «дикого заходу» до капіталістично-індустріальної візії потворного Чикаго був **Уот Уілмер**. Його перша книга верлібру «Листя трави» вийшла 1855 р. Тієї книги ніхто не хотів читати; критика і поточна преса накинута на книги Уілмера зі скаженою лайкою та водночас визнала його божевільним. Щойно в ХХ ст. талант Уілмера найшов признання.

Від 1865 року північно-американська література йде під знаком реалізму і натуралізму. Ще звучать де-не-де класицистичні ноти, проривається давній пуританський дух, різко виступають ідеалісти проти матеріалістичних течій доби, але критикування основ суспільного й економічного устрою США — це лягмогил, що в деякого переходить у гостру соціалістично-революційну тенденцію, як, напр., в учня Уота Уілмера — **С. Сендборга**. Його «Чикагські поезії» з р. 1916 стали незабаром славними на весь світ. Це процес сильного ідеологічного й жанрового розгалуження мистецтва. Формалістичні шукання покриваються подекуди з шуканнями європейських течій у літературі доби перелому 19 і 20 ст. Ось маємо життєрадісних ліриків С. Ленера й Дж. В. Рілея, сумовитого В. В. Моді, маємо декадентів і прихильників «мистецтва для мистецтва», як Е. Паунд і Емі Луелл, футуриста В. Ліндсея, сучасника Марінетті й нашого Семенка. Він черпає мотиви з ритмік джазбенду, виступивши перед 1-ю світовою війною з книжкою «Конго». У кожного з них звучить яскрава нота критиків суспільства.

Новела — це панівний жанр доби. Світову славу американської новелі добувають собі американці **Марно Твен**, відомий і нашому юнацтву своїми драма хлопцями-героями Томом Соємом і Геком Фіном, демократ і в істоті своєї радикальний песиміст, не дивлячись на

ширий гумор; **Брет Гарт** із його «Каліфорнійськими оповіданнями», майстер сюжетної новели; **Л. Уоллес**, історичний белетрист старої школи, що його роман «Бен-Гур» (з рим. часів) перекладено на всі мови і врешті всіма в Старому Світі ухвалений **Джек Лондон** з його романами і блискучими оповіданнями про енергійну людину і силу її духа в боротьбі зі стихією. До інших, менше відомих у нас належать прозаїки: Ст. Джеймс, І. Уортон, Г. Герленд, В. Д. Гоуел, Е. Фром, Д. Гейл. Були в Америці на початку цього сторіччя й талановиті маляри тонких хвилювань людської душі і складних психологічних процесів. Зокрема статтєва проблема, перебісева з Європи, за зразками Е. Золя й Г. Мопасана знайшла майстерне відображення в романах С. Грейкса «Червоний знак відваги» й Д. Філіпса «Сюзанна Ленокс».

Після першої світової війни панорама літератури США стала ще більш мозаїчною. Великий соціалістичний роман стає панівним жанром. У мистецькій прозі світу останніх 4-х десятиліть романісти США займають одно з перших місць, такий Т. Драйзер зі своєю «Американською трагедією», такий Сінклер Левіс із своєю «Баббінамі», Елтон Сінклер, переконаний соціаліст із загальновідомим романом про Джімі Гініса (цікава драматична перебіка цього роману в театрі: «Верезіль» Л. Курбаса) та б. ін. Надто близька відстань у часі ще не дозволяє точно визначити окремі позиції в добірці останніх 25 років, а він в США дуже різноманітний і складний як з огляду формальних шукань, так і щодо поставлених письменниками проблем. Література Америки, як і філософія, переключуються із генеральними течіями доби в Європі, шукає власної відповіді й іноді находить її, часто значно цікавіше й своєрідніше, ніж це робиться в Європі.

Літературі США, як і в попередньому періоді, близькі шукання європейців за новою формою. Так, напр., **Дос Пассос**, автор роману «Метгеттон Трансфер» (1925) і роману про першу світову війну «Три Воєни» відібрали сильний вплив перших європейців Європи Дж. Джойса й М. Пруста. Психологічна метода має й в американській прозі широкий відгомін; згадаймо лиш Т. Колдуелла, Е. Гемінгуей й Р. Райта, письменника-негра, що його роман «Син Америки» свідчить про могутній талант, яким письменник завіз славу «американського Достоевського». Інші залишаються вірні безпосередній реалістичній методі творчості, це прихильники спокійного опису, але які ж динамічні латітарною силою свого вислову і трагізмом порушень проблем! **Стейнбек**, автор роману «Грона гніву» й М. Мітчел, авторка історичного роману «Зметено вітром», єдині в своєму роді, що залишають багатьох сучасників з їхніми традиціями й новаторством позаду, сміло йдуть назустріч якомусь зовсім новому стилеві епіки — мабуть, найвизначніші й найнадійніші прозаїки сучасної доби.

Американський театр, може завдяки тому, що в американській психіці почуття дії, як основи трагічності, здавна сильно вкорінене, має теж своє окреме обличчя. Найвизначнішим драматургом доби залишається все ще

РОКОВИНИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ В АЙГСБУРГУ

Українська Вільна Академія Наук відзначила 75-річчя з дня народження Лесі Українки скликанням конференції групи історії й теорії літератури, що відбулася 2—3 березня в Айгсбурзі.

На засіданні, що відбулося 2 березня, зі спогадами про Лесю Українку виступили професори Д. Дорошенко й С. Драгоманів. Проф. В. Петров подав аналіз твору Лесі Українки «Касандра», проф. Оксаненко виступив з доповіддю п. з. «До історії Вакантної Троїнди».

На конференції, крім того, заслухано доповіді проф. Я. Рудницького — Найближчі завдання українського мовознавства; проф. П. Ковальова — Фонемаційний склад української мови; проф. Шереха — Із впливу Галичини на творення літературної мови; проф. Чаплєнка — Українське мовотворення в другій половині XIX століття й проф. В. Петрова — Проблеми сучасного українського літературознавства.

С. Г.

СТАНЦІЯ СХС У РЕГЕНСБУРІ

Для обслуговування потреб українських емігрантів, що не мешають в Оселі та яких раніше обслуговувала Україн. Червоної Хрест, цими днями була організована Регенсбурзька Станція Санітарно-Харитативної Служби при Апостольській візитурі в Німеччині. Головою Станції став Др. мед. Любчак Осип.

ФІЛІА ЛІГИ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ

10 березня п. р. політичні в'язні італьйанських концентраційних таборів і тюрем, які перебувають в Регенсбурзі й околицях, організували філію кол. політичних в'язнів в Регенсбурзі. Головою філії став маг. Ілля Городенький. Секретаріат філії веде Ол. Козловський. Адреса: в Регенсбурзі, Гаштофердіялунг, блок VII, меш. 158.

Е. О'Нейл, що почав від езоцично-настроевих малюнків, а згодом у зображенні елементарних пристрастей, що нуртують у людській душі, дійшов до небувалої сили вислову (п'єси «Імператор Джонс», «Електра», «Інтерлюдія» і ін.). Поряд із ним діють і молодші драматурги, а з них світову славу добуває собі **М. Андерсон** своїми історичними й воєнними п'єсами («Слава за всяку ціну», «Королева Вільгельма», «Марія, Королева Шотландська» і ін.). Театр США здобув з триумфом сцени старого світу. Поезія поряд із європейськими витівками і розбудовою наслідія Уілмера й Сендборга виявляє також суспільницькі тенденції.

Література США — це література без старої традиції, література, що має несповна 200 років, коли брати до уваги власні періоди її творчості. Але вона, як і вся культура США, з небувалою швидкістю здобула собі належне місце серед літератур інших народів. Во не лише езоцичність тематики, не лише свіжість творчого патхнення, але й універсальність проблем, які брались розв'язувати і розв'язують нині американські письменники, сприяє тому, що сучасна література США є вже надбанням не лише Нового Світу, але і всолюським скарбом.

Ю. Косіч.

Шевченко маляр і гравер

(Закінчення з попереднього числа).

Свідуючи за еволюцією творчості Шевченка, поряд з його самостійністю у виборі сюжетів та концепції, бачимо постійний поступ у формальних досягненнях. Характерно, що у першій композиції Шевченка своїми сюжетами — теми глибоколюдними темами — роблять в Академії цілковиту революцію: «Хлопчик діється хлібом з собакою», «Сирітка-хлопчик», «Сама собі в хаті господарка». Як стояли вони далеко від псевдокласичних мітологічних театральних сцен Брюлова і як близько до справжнього, реального життя розкошувачої російської столиці з її вічними соціальними протирвностями та людськими стражданнями...

Тонкий психолог, синтетик, що бачаче відчув кожний нязяк на несправедливості і душевній нужді, Шевченко віддавав у своїх малюнках головну думку і головні образи фігур. Відкидаючи усе другорядне і неістотне, докладно вирисовував лише обличчя, вкладаючи цілий комплекс своїх задумів та глибокоту, тонкого трактування усіх особливостей портретованого.

Те саме можна сказати і про власні портрети Шевченка, що можуть служити прекрасним матеріалом для студій портретового малярства взагалі. Олії — П. Дуніна-Борковського, Маєвської, Л. Горленкової, І. Лязгоуба, П. Куліша; акварелі — Е. Гребінки (1837 р.), Рєшніна та ін. жіночих портретів, рисунки оліацем родини Уєкова, Олдріяжа і т. д. — це справжня галерея різних типів, члзд, услобленнь, справовань характерів, на

строїв, думок або навіть мимодіхних жіночих усмішок, вередливих примх. Подивіться на ці очі розумного і проникливого П. Дуніна-Борковського, легковажного та ідкого фельдмаршала І. Дибича-Забайкальського, принадної і нестійкої Маєвської, благородного, але знесиленого гр. Ф. Толстого, або мрійливого і дещо затуманеного Ф. Бруні — і ви пізнаєте великого портретиста-психолога!

Не менше цінні зразки історичного і побутового малярства Шевченка. Він перший зі своїх сучасників сміливо перейшов до сюжетів з рідної історії і зяичаного сільського побуту. Правда, нан мистець не дав «великих полотно», але ж такі були створені великими мистцями переважно в старших роках свого життя, тоді як російська дійсність не дозволила нашому мистцеві дожити навіть до 48 років... Крім того, Шевченко вбачав у історичному і побутовому малярстві виховний чинник, тому виконував ці образи репродуктивною технікою, переважно способом офорту. Сюди належить передусім альбом «Живогісна Україна» 1844 р., задуманий в 4-х зошитах, тоді як вийшов лише один з 6 аркушами: «Судна Рада», «Дари в Чигирині», «Старості», «Казка» (про мескаля і смерть), «Видубецький манастир» і «У Києві».

Офорти «Живогісної України» дивують нас не тільки свіжістю замислу і великим педірбобленням реалізмом, що так далеко стояв від «брюловського» класицизму, але також майстерною графічною технікою, розумінням істотних властивостей офорту, живим динамічним

рисунком та еластичною, надзвичайно м'якою лінією. Цікаво, що цей ренесанс офорту творив саме українець, так само як і перші офорти взагалі на сході Європи дали теж українці. Таким першим офортистом був славний гравер Олександр Антоній Тарасевич (діяльність в рр. 1672—1720) — основоположник української школи граверів XVII—XVIII ст., до яких належали такі визначні гравери, як Леонтій Тарасевич, Никодим Зубрицький, Данило Галеховський, Іван Мигура та інші.

Про ціле тематичне спрямування мистця говорять також інші історичні сюжети, як «Смерть Мазепи», «Мазепа й Волнарьський», «Смерть В. Хмельницького», «Кочубей», що, мабуть, були лише шкіцами для більших задумів або для дальших випусків «Живогісної України».

Барвна шквала і кольористика Шевченкових творів ще в належній мірі не досліджені, але і тут видно величезний поступ на тлі його сучасності. Хоч оліійні образи Шевченка у більшій мірі зв'язані з академічною школою, все таки спостерігаємо велику індивідуальність у палітрі нашого мистця, з багатою тонацією та широкою шкалою барвних відмін, яка йде врозр'із з чорними і гнідо-землистими тонами Брюловської школи. Ще більше багатства у гряді барв бачимо в акварелях Шевченка, де знаменито використано фактуру матеріалу з ніжними відмінами світло-тіні та тонкими нюансами кольорів, особливо в далечині. Шевченко був майстром знаходити найделікатніші відмінні кольори, не втрачаючи при тім загального тону та стрункої гармонії барв. Вміє знаменито віддати довіря, сонце, прозорість, так що його акварелі можна поставити поряд з найкращими англійськими майстрами.

Чимало потрудився Шевченко і над ілюстрацією в різних техніках; брався також за різьбарство, а на засланні в Новопетровському форті захопився коло гальванопластики. Відомі ще такі архітектурні шкіци мистця, як проекти власної вілі та ін. Коли ж, нарешті, долати, що Шевченко був добрим співаком та знаменитим інтерпретатором української народної пісні, то переконаємося, що заінтересованні нашого мистця сягали буквально до всіх галузів мистецтва і до всіх знаних в його часи технік, особливо в малярстві і граверстві.

В останні роки свого життя і праці в Петербурзі Шевченко працював майже виключно у граверстві, переважно способом так званого офорту. Офорти Шевченка, що здобули тепер таку високу оцінку своїх і чужих знавців, цінні також особливою, оригінальною граверською технікою. Шевченко звів до техніки офорту нові засоби й нові технічні пристосування. Як свідчить Г. Чехохівський, Шевченко сам вигадував потрібний інструмент для офорту — долотця з різноманітними нарізками, коліщатами тощо. Цих засобів, а навіть інструментів згодом уживали російські мистці і гравери, наприклад, І. Шпінкі (1831-1898), а в новітні часи В. Мате (1856—1917). І коли російське мистецтво ставить В. Мате як основоположника повнішої російської школи граверів-офортистів, то в цьому є передусім заслуга Шевченка, що перший відродив та усоконавив модерний офорт на петербурзькому ґрунті.

У формальних досягненнях і граверській техніці Шевченкових офортів найбільше відбилися впливи славного Рембрандта, з творами якого Шевченко був добре обізнаний, вишу-

Постанови З'їзду Українських Журналістів

Перший Товариський З'їзд Українських Журналістів, що відбувся 2-3-4 березня 1946 року в Швайбурті:

1. Висловлює урядом США і Великої Британії та їхнім репрезентантам в Німеччині подяку за матеріальну опіку над українською еміграцією. З'їзд вірить, що проповідувани англо-американськими державними мужами гасла будуть здійснені також і щодо великого українського народу.

2. З'їзд висловлює свою окрему подяку високим оборонцям прав політичної еміграції — пані Елеонорі Рузвельт і міністрові Ямсові Вирсові, делегатам США до Організації Об'єднаних Націй; Ернестові Бевінові та Ноеллеві Бакерові, міністрам Королівського Уряду Великої Британії та всім шляхетним державним мужам Заходу, що своєю обороною прав еміграції зміцнили її віру в остаточну перемогу справжньої демократії над силами терору, поневолення і варварства.

3. З'їзд пересилає національній пресі всіх інших політичних еміграцій братній привіт та кличе до боротьби спільним фронтом за здійснення національних ідеалів всіх народів.

4. З'їзд вітає по-братньому українську еміграцію усіх країн поза Німеччиною, а зокрема Українське Центральне Допомогове Бюро в Лондоні, всю українську національну пресу в Європі і за океаном та пересилає дружній стиск руки людям української науки, сцени, естради, кисті, долота і інших частин культурної творчості, що разом з пресою змагаються за високий рівень української культури.

5. З'їзд вітає збройних борців за незалежність Української нації і закликає всіх українців поза межами Батьківщини об'єднатися в єдиний фронт невтомого змагання за здійснення найвищих ідеалів українського народу — повної державної незалежності. З'їзд вітає братів на всіх українських землях, закликаючи їх до витривалості і віри в остаточну перемогу української святої справи.

6. З'їзд схилив голову перед світлою пам'яттю усіх тих редакторів і журналістів, вибраних з наших лав українського активного журналізму — як жертв війни, концентраційних таборів, заслання і як воїнків зброєю в руках.

З'їзд розглянув найважливіші питання національної преси на еміграції, зокрема:

1. Устійний список тих українських журналістів і публіцистів, що за роки війни вибули з лав української преси, і стверджує, що українська національна преса мала в цій війні великі, незабутні втрати.

2. Переглянув стан сучасної української преси на еміграції, а зокрема на землях кол. Німеччини і ствердив, що ця преса в важких обставинах еміграції жертвенно виконує свою відповідальну місію в почесній службі українському народові.

3. З'їзд закликає всіх активних журналістів і публіцистів, найперше активних співробітників теперішньої друковано-писаної та живо-

словної преси створити якнайскорше центральне товариство українських журналістів, що об'єднало б всі названі українські журналістичні осередки та розпоронені одиниці сили.

4. З'їзд стверджує потребу якнайскоршого створення українського центрального пресового органу, центрального українського пресового бюро та центрального українського видавництва з належно розбудованою друкарнею.

5. З'їзд закликає всю українську еміграцію підтримати розвій української преси та в важ-

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН

Політична дискусія

Широко відомо, що дискусії можна проводити багатьма методами. Є навіть спеціальні назви для цих методів, але про це пізніше.

Тепер нагадаю тільки про два найуживаніші способи ведення дискусії. Користуючись одним, треба спершу схилитися якомога нижче під вагою логічної будови ворожих аргументів. Нахилившись аж до ніг — ухопити ворога за штани, чи там черевиків і, шарпнувши, перекинути його разом із тєю будовою.

Інша метода — цілком протилежна. Вона рекомендує зватися в дискусії до високих матерій, злітати на них, як на крилах, угору і звідти швидко падати на аргументи ворога. Халати їх поодинокі, як курчат... Згадав я про ці нецікаві речі ось чому: мені поталанило винайти підлому нову, ні в одній енциклопедії не описану методу. Тільки от назви вченої я ще й досі не підшукав для неї.

На честь винахідника претендував і Грицько, мій приятель, але потім згодився, що, хоч він і застосував уперше згадану методу на практиці, проте я, як сторонній слухач і глядач, зумів опініти всю новизну цієї методи.

Це було так: вчора я, як звичайно, зайшов до своїх друзів, Грицька та Василя — тютюн вийшов, а у Грицька, славного спекулянта, завжди можна було щось порядне закурити.

Василь лежав на ліжку і, мрійно дивлячись на стелю, ворухив губами і пальцями, що вилазили з продраних шкарпеток. (Це він так завжди складає вірші — бо ж, чи чуєте, поет, хоч іще й невідомий).

Василь навіть не помітив мого приходу, так глибоко поринув у хвилю творчості. Зате практичний Грицько, що завжди був гостинніший, по-жентельменському відгорнув Василю рукошиси на столі, щоб я мав де сісти. Ясно, що й цигаркою не забув похачувати.

Тільки я чувив перший струмінь диму у Василю замріяні очі та забрався делікатно натякнути Грицькові на те, що я й у себе дома хотів би закурити, як поет скочив з ліжка:

— Хлопці! Друзі! Радійте, будьте горді з того, що доля послала вам товариша, про якого скоро... Одне слово, слухайте, — і він задекларував своїм ліричним голосом, закінчуючи кожен рядок чудною рудалою.

різноманітних кривих і хвилястих ліній, що перетинаються немов би в безладі, досягаючи проте потрібної форми і відповідної зорової ілюзії світло-тіні.

В останніх працях Шевченка з'являється нова маніра штрихування — з допомогою рівнобіжних ліній ледве помітної хвилястості форми, що наближає його до маніри французьких графіків другої половини XIX ст. Цей спосіб намагається вже в портретах Ф. Бруні і Ф. Толстого, а досить ясно виступає в прекрасних працях — «Жінка спить» і «Віравія» (1859 р.). Ці дві останні праці є завершенням майстерності нашого мистця в зображенні жіночого тіла, повного сили, принади і краси. Самий рисунок доведено тут до віртуозності, властивої найкращим світовим офортистам.

Цей новий спосіб штрихування, що значно відрізняється від рембрандтського, надає рисункам Шевченка більшої статичності, спокійно монументальності форм та робить незвичайно приємне враження своєю м'якістю та рівномірністю штрихованої площі.

Отже, інтерес до маларської творчості Шевченка не обмежується лише тим, що він є найважливішим маларем і гравером доби, але значіння Шевченка-малара поширюється навіть поза рамки історії українського мистецтва. Він був великим новатором у мистецтві цілого Сходу Європи — основоположником новітнього реалістичного, зокрема побутового, маларства та, зрештою, одним з найбільших офортистів узагалі. В цьому розумінні. Тарас Шевченко значно випередив своїх сучасників та дав міцну основу для дальшого світового розвитку українського мистецтва, зокрема української графіки.

В. С.

ких сучасних умовах забезпечити матеріальне існування українських журналістів і відтатирит по них.

6. З'їзд закликає всіх українських журналістів боротися за високий рівень української інформації та публіцистики і виступати проти появи періодичних і неперіодичних публікацій, що були б розраховані лише на зиск, вузьку агітацію та обижували б світлу традицію української преси і публіцистики.

7. З'їзд закликає українських журналістів якнайскорше скликати генеральну конференцію української преси на еміграції.

8. З'їзд буде вимагати запровадження в життя його постанов.

Золотим яструбом
Ти протнеш віки,
Запальним наступом
Розіб'єш поляки,
Прощумиш колами
Панцерних авт,
Понад монголами,
Через Арап...

— Ну, як, — спитав він, закінчивши, — подобається?

Я завжди тримався тієї думки, що всі поети — до деякої міри божевільні і тому їх краще не зачіпати. Але Грицько дивився на цю річ інакше.

— А про кого ж це ти нашкрідав? — наємшкучаво спитав він.

— Як «про кого», — обурився Василь. — Ясно, що про Україну, про її майбутнє... Кожен національно свідомий українець зрозуміє, про що тут мова.

— Ну, нехай. Але чого вона, Україна, щось там протинає, та ще й не мечем, а «золотим яструбом».

— Ет, не прикидайся дурним. — Василь уже починав сердитися.

— А як ти зліпив до купи того яструба, авта, монголів та ще й Арап, — не втавав Грицько.

— Аральське море — бо Шевченко коло нього був. А монголи під автами — це символ переможені ворогів, — хвилювався обранець муз.

— Тумане вісімнадцятий, — реготав Грицько. — Так як же твої панцерні авта через Арап пойдуть...

Василь прискочив до нього так скоро, що я ледве встиг підняти свої ноги на стіл, а то був би видавив, бісів поет.

— Сам ти туман вісімнадцятий, — загукав він. — Чипляється, а сам розуміється на віршах, як вовк на зорях. Такі, як ти і неують нам всю справу. Через вас ми й не змогли збудувати досі самостійну державу, чуєш ти, паєскарю.

Грицько спалахнув:

— Що... Ах ти ж віршомазе явчаний! Докази, що я спекулюю.

— Я таким йолопам не докажу... — почав був Василь, та Грицько, стративши терпець, ухопив щось в руку і гупнув його по голові, пояснивши:

— Тоді я тобі докажу...

Я з самого початку спостерігав перебіг дискусії у повній спокої, з насолодою курячи якусь хитромудру суміш тютюну, що мені надав Василь Грицькова фірма. Попередня аргументація не досягала мети, а тільки роздратовувала диспутантів. Зате нова, що її вивів Грицько, метода, сразу внесла радикальні зміни в ситуацію: Василь замовк і, ухопившись за голову, вивав на ліжку. Його опонент тупо дивився на «аргумент», якого тризав у руці (це був Василь черевик) і замислено шепотів:

— Щастя, що він учора підкову загубив...

Тепер ви знаєте, яким чином я зробив своє відкриття та в чому воно полягає. От тільки — що робити з назвою. Хотів був я назвати нову методу ведення дискусії «ударною» (за аналогією з вищезгаданим «підступним» та «літлїтним» методами), але тепер чуюсь як вагаюся. А як би ви порадили? — ко.

РЕПАТРИЦІЯ ПОЛЯКІВ

Франкфурт. Американське Військове Управління вжило заходів, щоб від 20 березня подорожувати транспортувати на батьківщину 6000 поляків. Це число може бути збільшене до 9.000 осіб на день. В американській зоні живе ще 205.000 поляків. 198.000 поляків вже повернулося додому.

РОСИЙСЬКІ ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ СОЮЗУ З ТУРЕЧЧИНОЮ

Лондон. Як повідомив американський міністер закордонних справ Бірнс, Советський Союз співістює турецькому урядові, що перед заключенням советсько-турецького союзу мають відбутися переговори щодо Дарданелів та турецьких провінцій Барс і Ардаган.

В. С.

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ДНІ В РЕГЕНСБУРЗІ

З нагоди річниці народження й смерті Тараса Шевченка в Регенсбурзі відбудуться концерти: 16. 3. 46 зала оселі о год 18-ій; 17. 3. 46 в Нойгавсзаль (місто) о год. 18-ій.

СЕЛЯНСЬКА СПІЛКА

23. і 24 лютого 1946 р. в Авгсбурзі відбувся перший Областий З'їзд делегатів Української Спілки селян-емігрантів у Швабії.

Головним завданням З'їзду було поширити й зміцнити Об'єднання селянства в Українській Спілці Селян-емігрантів, що стоїть на становищі захисту інтересів українського селянства і всіх, що своєю працею пов'язані з селянством.

З'їзд затвердив статут низових клітин Української Спілки Селян-емігрантів у Швабії та статут Областного Об'єднання Української Спілки Селян-емігрантів. Далі з'їзд вибрав Областну Управу, завданням якої є координувати працю низових клітин Української Спілки Селян-емігрантів на засадах тісної співпраці з Уравами таборів та Областним Українським Допомоговим Комітетом.

БЕРЛІН БУДЕ ОСІДКОМ ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЗОНИ

Франкфурт. Осідок Військового Управління американської окупаційної зони з 1 квітня 1946 р. буде перенесений з Франкфурту до Берліну.

ПРОФ. ПІККАРД ЗНОВУ ВИХОДИТЬ НА АРЕНУ

Нью-Йорк. Відомий професор др. Джон Піккард планує піднятися до стратосфери на новозбудованому балюні. Його брат, професор Август Піккард, що науково працює у Швайцарії, хоче при допомозі спорядженого на бросельському університеті приладдя, вивчити ще досі не досліджені морські глибини.

РЕЕСТРАЦІЯ ДІТЕЙ ОБ'ЄДНАНИХ НАРОДІВ

Як подає «Міттельбайеріше Цайтунг», усі діти до 16 років, які 1 січня 1946 р. перебували в Німеччині та які прибули до Німеччини або народилися в Німеччині після 1 жовтня 1938 р., якщо про них є припущення, що мають хоч одного з батьків (батька або матір) громадянина Об'єднаних Народів, повинні бути внесені в число дітей Об'єднаних Народів. Постанова альянського координаційного комітету зобов'язує німецьку місцеву і провінційну владу подати відомість не тільки про особисті дані та місце замешкання дитини, але також про походження та теперішній стан.

ВІТАМІНОВИЙ ПРЕПАРАТ ДЛЯ РАХІТИЧНИХ ДІТЕЙ

Мюнхен. Як повідомляє «Ді Нойе Цайтунг», найближчим часом усі рахітичні діти в Баварії одержать можливість лікуватися вегантолом, що складається з дуже доброї якості Вітаміну-Де-Препарату. До Дармштадту прибула така велика кількість вегантолу, що він зможе бути відданий на безплатне лікування немовлят і малих дітей.

НАШІ ВТРАТИ

+ ІНЖ. ШАРКЕВИЧ ВАСИЛЬ

7 березня 1946 помер в Регенсбурзі в шпиталі інж. Василь Шаркевич на 58 році життя. Походив з Бесарабії. Змалу готувався жити до військової служби. По скінченні Петроградської військово-морської інженерної школи (1914 р.) брав участь у першій світовій війні, а пізніше у визвольних змаганнях на Україні. В 1923—1930 рр. був у будівельно-монтажній інженерній школі в Вінниці. При загощенні протитурецького курсу на Україні в 1930 р. «взявши» більшовиків у покійницької «повстання-бандита» і заслала його на 10 р. на далеку північ. Після закінчення не дозволено йому повернутися на Батьківщину. Він мусів залишитися в Архангельську, де почав працювати як інженер-аспірант при Лісо-технічному Інституті. З вибухом війни з Німеччиною в 1941 повертається нелегально до Вінниці і тут стає інженером-керівником горільчаної промисловості. Коли в 1944 році до Вінниці наблизились більшовики, він рішає емігрувати до Західної Європи — в надії, що це не буде довго тривати.

На жаль, тяжка грудна хвороба, набута в заслання, значно ускладнилась і вквотила його страдницьке життя.

Був покійник людяною твердої волі, добрим фахівцем і громадянином.

Нехай буде йому земля пером.

С. В.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Redakteur Kolleg. — Вадає Спілка «Українське Мистецтво». кооператив з обм. порукую в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Regensburg, Ganghofersiedlung, Block X, Wohnung 217.

Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11